

Öt ismeretlen Farkas Béla kép

Farkas Béla

Sír

Gyermekkorom óta nem tudok betelni szépségükkel. Itt díszítik a többi képekkel együtt nagynéném fogadószobáját, s valahányszor átjövök hozzá Zomborba, órák hosszáig elnézem őket és hallgatom, amint a kegyelet hangján visszaidézi Farkas Béla felejthetetlen emlékét. Mert meghitt barátság fűzte össze őket egészen tragikus haláláig. Sokat hallottam róla, sokat mesélt az édesanyám is bolondos, beteges, bohém életéről — és én, a nyiladozó eszű, nyugtalan vérű gyerek évről-évre mindjobban megértettem különködő, felelőtlennek bélyegzett magatartását. S ahogy térben, időben távolodott tőlem alakja, úgy éreztem mind nagyobb vágyat, hogy lássam újra műveit és kézvonása nyomán föl-fölidézzem egy végzetesen tragikus élet szomorú szépségeit.

Mert bennem csak az a szomorúszemű, megtört Farkas Béla él, aki órákig, félnapokig állt a kerítésnél és nézte a felhőket, mert azok jelentették számára az egész életet: aki egy-két fityók pálinkáért eladta barátaitól kapott festékeit: aki — ha pénze volt — boldognak-boldogtalanlannak fizetett egy-egy pohárkával; aki — ha nem dobták ki — napokig ült szín-

telen arccal, üres, semmitmondó tekintettel borospohara mellett valamelyik külvárosi csapszékben és elmélkedett talán a cudar, fukar életen, de az is lehet, hogy csak az ég fakóságán, színességén; aki imádtá a zenét és képes volt egész nap zongorázni; aki nagyon szerette a verseket és lépten-nyomon Adyt idézgette; aki imádtá édesanyját és csak azért élt, mert — mint mondogatta — meghasadna a szíve, ha elhagyná örökre; aki sehogysem értette, mit akarnak tőle az emberek, mért nyugtatják, noszogatják, mért akarnak erőnek-erejével kikényszeríteni belőle egy-egy képet, mért nem hagyják békében, amikor — maguk is láthatnák — „nincsen hangolva”. Pedig, haj, de nagyon szerette volna megmagyarázni nekik, hogy az a két liter királyhalmi rizling nem tudja pótolni azt, ami egyszer réges-régen elpattant benne! De mit érne, hiába való volna minden szó, úgysem értenék meg; beszélhetne napestig, mint ahogy azok is igyekeznek a lelkére beszélni, de mi haszna, ha nem megy, ha egyszer nincs hangolva, ha még egy ecsetvonás is nehezebbre esik. Mondogathatják neki: föl a fejjel, rázhatják benne a lelket,